

PŘED 100 LETY se z letiště Praha-Kbely vznesl „Modrý pták“ Aero Ab-11. Sledujte dobová hlášení o unikátním letu ve webovém projektu VHÚ Praha

26.5.2026 - | Vojenský historický ústav Praha

Přesně před 100 lety - 25. května 1926 odstartoval z letiště Praha-Kbely unikátní let. „Továrna letadel AERO Praha-Vysočany rozhodla se s továrnou BREITFELD, DANĚK I SPOL. provést cestovní let. Let bude podniknut na seriovém dvousedadlovém letadle AERO Ab-11 se seriovým motorem BREITFELD DANĚK, typu PERUN II o síle 240 HP,“ píše se ve firemním věstníku, který továrna k odvážnému podniku vydávala. „O průběhu a podrobnostech letu bude továrna AERO vydávat pravidelné úřední zprávy v modrém AERO-BULLETINU. Modrý AERO-BULLETIN nutno považovati za jediný oficiální zdroj všech informací o chystaném letu,“ uvádí se v čísle 1 ze 14. května 1926. Letoun můžete vidět v Leteckém muzeu Kbely v podobě, ve které před 100 lety vzlétl. Na tomto webu můžete až do 23. července číst informace, které vydávala továrna ve zmíněném oficiálním zdroji o letu. Téměř všechny se dochovaly v Archivu Národního technického muzea. Díky spolupráci s touto institucí můžeme skeny hlášení zprostředkovat zájemcům o historii. Sleduje speciální rubriku webu.

V Leteckém muzeu Kbely je od zahájení letošní 58. návštěvnické sezony vystaven světle modrý dvouplošník Aero Ab.11 - letoun, který se díky svým konstrukčním vlastnostem a téměř bezchybnému chodu motoru z továrny Breitfeld Daněk zapsal do historie. Posádka štábní kapitán Vilém Stanovský a tovární mechanik František Šimek v něm ve dnech 25. 5. 1926 - 23. 7. 1926 překonala vzdálenost 15 070 kilometrů a ve vzduchu strávila 91 hodin a 52 minut. Při propagačním letu navštívili 23 států. Poprvé se díky nim letadlo československé výroby dostalo mimo Evropu. 27. května 1926 v 19 hodin přistáli v marockém Rabatu, tedy na africkém kontinentu. Na další mimoevropský světadíl - Malou Asii - se dostali 8. července, když z Bukurešti přeletěli do Cařihradu (dnes Istanbul). „ píše se v tehdejší oficiálním zdroji o letu - tiskovině Aero Bulletin, která se dochovala v Archivu Národního technického muzea.

Přečtěte si profil pilota a pozdějšího generála Viléma Stanovského od Jířího Rajlichy

- Generál Vilém Stanovský / 27. 3. 1896, Moravská Ostrava - 11. 7. 1972, Praha

Díky pochopení generálního ředitele Národního technického muzea Karla Ksandra můžeme na našem webu představit skeny tehdejších hlášení, které se dochovaly v Archivu této instituce. Jsou uloženy v tomto fondu: „747 Bittnerova sbírka, sv. 308 Aero Ab. 11/A 11 HS III., Bulletin“. Za pochopení a vstřícnost děkujeme také vedoucímu Archivu NTM Zdeňku Váchovi.

Stroj ve Sbírce Vojenského technického ústavu Praha, který je vystaven v Leteckém muzeu Kbely je sice replikou originálu, obsahuje však řadu původních komponentů - například motor, chladič, vrtuli nebo některé přístroje. Restaurátoři Vojenského historického ústavu Praha Jindřich Zimák a Petr Ježek jej dva roky vraceli do podoby, ve které startoval.

Přečtěte si reportáže z restaurování a lakování:

- V Leteckém muzeu Kbely vracejí originální podobu letounu Aero Ab 11, který před 100 lety absolvoval rekordní let - 20. 3. 2026
- Aero Ab 11 dostává finální lesklý lak - 26. 3. 2026

Pro své světle modré zbarvení byl letoun dobovými novináři přezdíván „Modrý pták“. Stejnou barvu měl i oficiální informační list o letu - AERO BULLETIN. Tehdejší novináři měli o let velký zájem a to nejen v Československu. Vedení továrny si bylo velmi dobře vědomo unikátního počínu a podle toho k tomu také přistupovalo.

Stanovilo, že bude vydávat oficiální věstník. „ píše se v 1. čísle AERO BULLETINU. Zároveň byli jeho příjemci pozváni na prohlídku letounu: „ Dopoledne toho dne bylo letadlo zapsáno do československého leteckého rejstříku a byla mu přidělena imatrikulace L-BUCD. Mohlo se tak vydat na cestu.

V AERO BULLETIN číslo 3 z 15. května 1926 se můžeme dočíst:

O samotné cestě firma informovala také velice podrobně. Kapitán Vilém Stanovský po přistání vždy poslal do továrny Aero telegram v němž popsal cestu. Zaměstnanci jej pak přepsali do bulletinu a rozeslali odběratelům. O tom, že o let byl zájem i mezi zahraničními novináři svědčí úryvek z čísla 8 tohoto zpravodaje z 27. května 1926:

Z toho vyplývá, že to nebyla jen mediálně vděčná záležitost, ale šlo i o diplomacii a ekonomickou diplomacii mladého státu (Československu bylo necelých 8 let). Proto se pracovníci našich ambasád a konzulátů ve světě snažili, aby o letu informovali nejen média, ale také zástupce obchodníků a představitelů armád v místech, kde působili.

Sledujte speciální rubriku o letu na webu VHÚ Praha

Vzhledem k unikátnosti letu a komplexnosti dochovaných materiálů jsme připravili speciální rubriku, v níž budeme dobová hlášení zveřejňovat vždy 100 let od vydání Aero Bulletinu. Zveme vás k jeho sledování:

Stačí na homage kliknout na „razítko“ s profilem Aero Ab-11, které vytvořil akademický malíř Pavel Holý.

Případně si do oblíbených v prohlížeči uložte tuto adresu:

<https://www.vhu.cz/100-let-od-unikatniho-letu-aero-ab-11/>

Pilot vydal o cestě knihu - prohlédněte si ji online

Vilém Stanovský o své unikátní a dobrodružné cestě vydal knihu "Na českém letadle ve světě". Píšeme o ní v tomto Exponátu dne. V popisu také najdete link, kde si knihu můžete přečíst online.

IN MEDIA RES:

tématu se věnovala také některá média v současnosti, zde jejich chronologický přehled (od nejnovějších):

25. května 2026 - Prima CNN - Nový den - 100. výročí letu Aera Ab-11 - vedoucí Leteckého muzea Kbely Miroslav Khol hovoří o tom, že přesně před 100 lety startoval z Letiště ve Kbelích letoun Aero

Ab 11, který je renovován ve sbírce VHÚ Praha

24. dubna 2026 - Česká televize - Události komentáře - PŘÍBĚH Aero Ab-11 - ředitel historicko-dokumentačního odboru Jiří Rajlich osvětluje unikátnost letu Aera Ab-11 v roce 1926 přes 23 zemí a 3 kontinenty (začátek rozhovoru v čase záznamu 6min 0sec)

24. dubna 2026 - Deník.cz - Aero Ab-11 umí proletět časem: letecké muzeum ve Kbélích ukáže návrat legendy

24. dubna 2026 - iDnes.cz - Technet - Nouzová přistání a dramatické momenty. Kdyby Aero Ab-11 mohlo vyprávět

22. dubna 2026 - EFE Agency (Agencia EFE - Spanish News Agency /španělská tisková agentura/ - 4. největší na světě) - República Checa recuerda el centenario de un mítico vuelo a 23 países en tres continentes - videoreportáž o dokončování renovace letounu Aero Ab-11. Let před 100 lety vzbudil značnou pozornost ve Španělsku (přistál v Madridu a v Barceloně)

21. dubna 2026 - ABC.ES - /přední španělské online médium/ - República Checa recuerda el centenario de un mítico vuelo a 23 países en tres continentes

21. dubna 2026 - EPA - Evropská tisková agentura - finální kompletaci letounu Aero Ab-11 zachytil fotograf Martin Divíšek: Replica of the Aero Ab 11 to go on display

21. dubna - Pražská drbna - Letecké muzeum Kbely v sobotu představí zrekonstruovaný dvouplošník Aero Ab-11

21. dubna 2026 - SwissInfo - República Checa recuerda el centenario de un mítico vuelo a 23 países en tres continentes

<https://www.vhu.cz/pred-100-lety-se-z-letiste-praha-kbely-vznesl-modry-ptak-aero-ab-11-sledujte-dobova-hlaseni-o-unikatnim-letu-ve-webovem-projektu-vhu-praha>